

ЛІТЕРАТУРА

1. «Медитації» Декарта у дзеркалі сучасних тлумачень: Жан-Марі Бейсад, Жан-Люк Марйон, Кім Сан Он-Ван-Кун; пер. з фр. і лат. / укл. О.І. Хома. Київ : Дух і літера, 2014. 368 с.
2. Докинз Р. Бог как иллюзия. Москва : Издательство КоЛибри, 2008. 560 с.
3. «Второе обращение» Блеза Паскаля. «Мемориал» (1654). URL: <http://www.initech.ru/txt/mpaskal23.shtml>.
4. Головін С. Чи існує Бог? Київ : Книгоноша, 2018. 96 с.
5. Суинберн Р. Существование Бога / Пер. с англ. М.О. Кедровой; науч. ред. Р. Суинберн / Ин-т философии РАН. Москва : Языки славянской культуры, 2014. 464 с.
6. Фома Аквинский. Сумма Теологии / Пер. с лат. С. Еремеева и А. Юдина. Киев : Ника-Центр, Эльга; Москва : Элькор-МК, 2002. Т. I. 560 с.
7. Biblia Hebraica Stuttgartensia / Electronic version created by Biblia™ 2008. Вихід 3:14. С. 45. URL: <http://www.katapi.org.uk/BHS/BHS.pdf>.
8. Томас П. Флинт. Оксфордское руководство по философской теологии / Майкл К. Рей; ред. М.О. Кедрова / Ин-т философии РАН. Москва : Языки славянской культуры, 2013. 872 с.

А.А. Сынах, Ю.В. Ганнич. Медитации Декарта и эпистемологический аргумент в пользу бытия Бога. – Статья.

Аннотация. В статье анализируется эпистемологический аргумент в пользу божественного существования, обосновывается его целесообразность и место среди других аргументов декартовских «Медитаций». Делается вывод, что Бог у Декарта предстаёт гарантом объективного знания человека, а сформулированный эпистемологический аргумент является аподиктическим, а значит отправным для дальнейшей теистической аргументации.

Ключевые слова: медитации, эпистемологический аргумент, Бог, совершенство, истинность, познание.

A. Synakh, Yu. Gannich. Descartes' meditations and an epistemological argument in favor of God's existence. – Article.

Summary. The article analyzes the epistemological argument in favor of divine existence, justifies its expediency and place among other arguments of the Cartesian "Meditations". It is concluded that God in Descartes' understanding appears as the guarantor of objective knowledge of man, the formulated epistemological argument is apodictic and therefore the starting point for further theistic argumentation.

Key words: meditations, epistemological argument, God, perfection, truth, cognition.

УДК 17.023.36:101.102:378

Д.М. Скальська

професор кафедри суспільних наук

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу,

м. Івано-Франківськ, Україна

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

Анотація. У статті уточнено поняття «інформатизація освіти», яке розуміється як процес упровадження інформаційних систем і технологій у сфері освіти з урахуванням її розвитку та з метою підвищення рівня інформаційної культури.

Ключові слова: інформаційна культура, інформатизація освіти, інтерактивна комунікація, інтернет-технології, програмне забезпечення.

Інформаційна культура є найважливішим чинником успішної професійної й непрофесійної діяльності, а також соціальної захищеності особистості в інформаційному просторі. Трансформації сучасної вищої освіти – актуальна наукова і практична проблема, вирішення якої є нагальним з огляду на Закони України «Про інформацію», «Про Національну програму інформації», «Про вищу освіту».

Інформаційно-освітнє середовище – це сукупність умов, націлених на сприяння виникненню та розвитку процесів інформаційно-навчальної взаємодії між тими, хто навчається (студентами, слухачами,

здобувачами), і тими, хто навчає (педагогами). Чинниками досягнення успіху виступають засоби нових інформаційних технологій; формування пізнавальної активності студентів, слухачів за умови наповнення компонентів середовища (навчальні матеріали, демонстраційне обладнання, програмні засоби та системи тощо) через предметний зміст певного навчального курсу; здобуття якісної освіти за різних форм навчання: дистанційної, традиційної тощо. Водночас модель інформаційно-освітнього простору для дистанційної форми навчання ілюструє взаємодію об'єктів інформаційно-освітнього середовища (студенти, викладачі, навчальні заклади, які здійснюють дистанційне навчання, віддалені навчальні центри, філіали) за певною формою навчання. Модель інформаційно-освітнього простору ілюструє різницю між інформаційно-освітнім середовищем університету з традиційною формою навчання і відкритим університетом.

Інформаційна культура тісно пов'язана з системою відкритої освіти України щодо використання віртуальної форми навчання й згромаджує такі напрями: робота заснована тільки на сучасних Інтернет-технологіях; робота з використанням змішаних форм навчання з технологічними Інтернет-нововведеннями; робота з використанням мережі Інтернет лише як внутрішнього комунікаційного середовища.

Тракування інформації пов'язують з її визначенням як відображенням різноманітності, як потенційною апріорною структурою (В. Глушков, А. Ешбі, А. Суханов, А. Урсул). Дослідження тлумачень поняття «інформація» показали, що сутність цього поняття згруповано навколо функціональної (Н. Вінер, К. Шенон), семантичної (І. Бар-Хіллей) та прагматичної, тобто оцінкової (О. Харкевич), концепцій.

У сучасному суспільстві культура стає більш інновативною і набуває рис демасифікації й дестандартизації у всіх сферах життя (Д. Белл), трансформації характеру праці і міжособистісних відносин, які змінюють систему цінностей та орієнтації людини на психологічні, соціальні й етичні цілі; персоналізації, тобто орієнтації культури, суспільства на кожну конкретну людину, яка при цьому втрачає риси «індивіда в масі» (Е. Тоффлер).

Сучасна наука виводить дослідження проблем інформатизації на рівень пріоритетних напрямів, демонструючи увагу різних наукових дисциплін до цього явища не тільки крізь призму галузевих завдань, але й завдяки розумінню його глобальної соціальної ваги. У цьому контексті найбільшої значущості набули роботи Р. Абдєєва, В. Аксьонової, Н. Ващекіна, В. Воронкової, В. Іноземцева, К. Коліна, І. Соколової та інших.

Важливим є програмне забезпечення дистанційної освіти в умовах інформатизації: «Дослідження тенденцій розвитку дистанційної освіти в Україні, вивчення веб-сайтів вітчизняних університетів свідчить про те, що в Україні успішно застосовується наступні зарубіжні програмні забезпечення: LearningSpace, ILIAS, WebCT, Moodle, Агапа, Прометей тощо» [1, с. 143].

Інформатизація освіти – це процес упровадження інформаційних систем і технологій у сферу освіти та суміжні галузі з урахуванням їх розвитку та з метою підвищення рівня інформаційної культури. З розумінням інформатизації освіти виникає таке явище, як відкритість. Цілісний неподільний світ, його глобальні проблеми, усвідомлення пріоритетності загальнолюдських цінностей пов'язані з інтеграцією у світові освітні структури.

Так, наприклад, «Prometheus» – громадський проект масових відкритих онлайн-курсів (МВОК). У співпраці з викладачами кращих ВОЗ України організатори створюють та розміщують МВОК на власній онлайн-платформі та надають безкоштовну можливість університетам, організаціям та провідним компаніям публікувати та розповсюджувати курси. Проект відкриває безкоштовний онлайн-доступ до найкращих навчальних курсів університетського рівня всім охочим в Україні. Цей український сервіс стартував лише нещодавно, але вже набув великої популярності. Кожен курс складається із відеолекцій, інтерактивних завдань, а також форуму, на якому студенти мають змогу поставити питання викладачу та поспілкуватись один з одним. Успішне завершення курсу дасть змогу отримати електронний сертифікат, який підтверджуватиме здобуті знання [2, с. 5–6].

Соціокультурні процеси зумовлені невинним розвитком інформаційних технологій і стали визначальною рисою сучасного світу, позначилися на всіх сферах життєдіяльності людини, особливо галузі освіти. Як відомо, інформація – це своєрідний індикатор розвитку культури суспільства. Комплексні дослідження поняття «інформація» показали, що його суть згруповано навколо атрибутивної, функціональної, семантичної (сислової), прагматичної (ціннісної) концепцій. Так, культура може ефективно впливати на людину і суспільство лише за допомогою механізму збирання та поширення інформації про наявне середовище свого функціонування і, власне, культуру. Тому спільними рисами для культури та інформації є глобальність і універсальність. Культура й інформація охоплюють різні форми, способи, напрями людської діяльності, яка при цьому набуває характерних властивостей творчого потенціалу,

цілеспрямованості і розвитку, утворюючи похідну – інформаційну культуру як факт взаємопроникнення культури та інформації. Інформатизація гуманітарно-освітньої галузі є процесом упровадження інформаційних систем і технологій з урахуванням їх розвитку для підвищення рівня інформаційної культури.

Стрімке зростання комп'ютеризації вищих навчальних закладів поклато початок інформаційно-комунікаційним (мультимедійним) технологіям та їх впровадженню у навчальний процес, застосуванню «змішаних» форм навчання (поєднанням «очної» та «дистанційної», «заочної» та «дистанційної»). Все це уможливило вивчення деяких дисциплін за допомогою ІКТ. За ступенем впровадження і використання можливостей Інтернет-технологій виокремилися три типи вищих навчальних закладів:

- 1) навчальні заклади, системи дистанційної освіти яких засновані виключно на сучасних Інтернет-технологіях;
- 2) ВОЗ, які використовують «змішані» форми навчання з технологічними Інтернет-нововведеннями;
- 3) заклади освіти, де використання ІКТ впроваджуються лише для створення внутрішнього комунікаційного середовища.

Сучасні вищі навчальні заклади мають забезпечувати цілеспрямований обмін інформацією між суб'єктами комунікаційної взаємодії «викладач – студент», формуючи за допомогою новітніх інформаційно-комунікаційних технологій континуальний та багаторівневий інформаційний простір, який суттєво розширює доступ суб'єктів освітньої діяльності до інформаційних ресурсів. Застосування в освітній діяльності новітніх комп'ютерних та телекомунікаційних технологій суттєво інтенсифікує обмін інформацією між учасниками навчального процесу.

Інформатизація вищої освіти дозволила вищим навчальним закладам запроваджувати та якісно використовувати системи відкритої (дистанційної) освіти, що сприяє розв'язанню глобальних проблем інтеграції України у світове освітньо-інформаційне середовище. Головними зовнішніми чинниками необхідності формування об'єктивної сучасної системи вищої освіти в інформаційно-комунікаційному просторі України є: побудова відкритих університетів; інтенсивна інформатизація освіти; відкритість і доступність інформації широким верствам населення; забезпечення прав громадян на інформацію і освіту; зростання ступеня відповідальності за освітні послуги, що надаються державними та приватними навчальними закладами.

Внутрішніми аксіологічними чинниками формування нової системи відкритої вищої освіти є необхідність постійного одержання суб'єктами навчального процесу адекватної, вірогідної, актуальної інформації для виконання своїх професійних обов'язків; володіння знаннями, спрямованими на підтримку системи «викладач – студент», дотримання в комунікації принципів поінформованого погодження.

Вплив інформаційної культури на сучасний стан вищої освіти можна визнати таким, що формує інформаційно-освітнє середовище. Разом з тим особливості освітньої діяльності потребують якісно нової системи інформаційного супроводу, побудованої на багатоваріантних та інтерактивних комунікаційних зв'язках. Найважливішим компонентом такої системи має бути інтерактивний рівень комунікаційної взаємодії, який забезпечує інформаційну підтримку навчального процесу на основі постійного дистанційного доступу до спеціалізованих освітніх баз знань, експертних, інтелектуальних систем, когнітивних ресурсів відкритої освіти.

Вплив інформаційної культури на трансформації сучасної вищої освіти в Україні – це перспективний напрям подальших розвідок у дослідженнях міжособистісної взаємодії суб'єктів освітніх комунікацій «викладач – студент», «студент – студент»; аналітико-когнітивної діяльності вищих навчальних закладів на основі можливостей новітніх інформаційно-комп'ютерних технологій.

Створення контенту інформаційної культури регулюється низкою організацій, до компетенції яких належать питання стандартизації. Організаціями стандартизації є такі:

- ISO (International Organization for Standardization) – Міжнародна організація зі стандартизації, яка здійснює координацію національних організацій стандартизації;
- IEC (International Electrotechnical Commission) – Міжнародна електротехнічна комісія; рада, яка координує електронні стандарти;
- Ecma International (CD-ROM, ECMAScript, JSON);
- MPEG (Moving Picture Experts Group) – займається відеостандартами й ліцензуванням патентних пулів;
- 3GPP (Third Generation Partnership Project) – Специфікація мобільного зв'язку (GSM, UMTS, LTE, LTE-A тощо);
- W3C (World Wide Web Consortium) – Веб-стандартна (зокрема, HTML).

Багато розробок у інтернеті та мультимедіа сьогодні відбуваються за межами стандартизації й іноді згодом стандартизуються – наприклад WebM, Opus, Theora, SPDY (HTTP / 2).

Таким чином, різноманіття способів та форм представлення інформації в локальних та глобальних комп'ютерних мережах потребує акцентування змісту професійної підготовки в освітньому просторі.

Сприяти модернізації соціогуманітарного простору України – це теж одне з важливих питань сьогодення, яке пов'язане з культурою інформаційної діяльності як гуманітарного менеджменту. Серед його завдань: утвердження сучасної політичної культури; формування основних принципів модерної етнонаціональної політики; здійснення цілісної послідовної державної культурної політики; зміцнення присутності України на світовому гуманітарному просторі; сприяння розвитку концепції гуманітарного розвитку України до 2020 р. [3, с. 23].

В цьому контексті поєднання історичного, культурологічного, педагогічного, системно-діяльнісного, соціокомунікативного, кібернетичного, аксіологічного підходів у комплексі із методом концептуального моделювання дали змогу надати цілісне уявлення про сутність інформаційної культури як чинника сучасних перетворень системи вищої освіти України в умовах інформатизації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Хайдарова Л.І. Програмне забезпечення дистанційної освіти в умовах інформатизації. *Якість вищої освіти: українська національна система та європейські практики: праці між нар. наук.-практ. конф. (Київ, 6-7 грудня 2018 р.)*. Київ, 2018. С. 143–144.
2. Скальська Д.М., Васильєв О.О. «Інформатизація освіти» як гарант відкритості університету. *Юриспруденція та проблеми інформаційного суспільства: праці проблемно-наук. міжгалузевої конф. (Івано-Франківськ, ЮПІС – 2018)»*. Івано-Франківськ, 2018. С. 5–6.
3. Воронкова В.Г., Андрукайтене Регіна, Максименюк М.Ю., Нікітенко В.О. Формування концепції гуманістичного менеджменту та її вплив на розвиток людського потенціалу в умовах глобалізації та євроінтеграції. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2016. № 65. С. 13–25.

Д.Н. Скальская. Информационная культура в образовательном пространстве. – Статья.

Аннотация. В статье уточнено понятие «информатизация образования», которое понимается как процесс внедрения информационных систем и технологий в сфере образования с учетом его развития и с целью повышения уровня информационной культуры.

Ключевые слова: информационная культура, информатизация образования, интерактивная коммуникация, интернет-технологии, программное обеспечение.

D. Skalska. Information culture in educational space. – Article.

Summary. The paper clarifies the concept of “informatization of education”, which is understood as the process of introduction of information systems and technologies in the field of education, taking into account its development and in order to increase the level of information culture.

Key words: informational culture, informatization of education, interactive communication, Internet technologies, software.